

NORDENHIELM, SVEN

**En brottslig qvinna : byhistoria från
Blekinge från förra delen af 1800-talet /
upptecknad af S. N.**

Wexiö
1904

EOD – Miljoner böcker bara en knapptryckning bort. I mer än 10 europeiska länder!

Tack för att du väljer EOD!

Europeiska bibliotek har miljontals böcker från 1400-till 1900-talet i sina samlingar. Alla dessa böcker går nu att få som e-böcker – de är bara ett musklick bort. Sök i katalogen från något av biblioteken i eBooks on Demand- nätverket (EOD) och beställ boken som e-bok – tillgängligt från hela världen, 24 timmar per dag och 7 dagar i veckan. Boken digitaliseras och blir tillgänglig för dig som e-bok.

EOD bokens fördelar!

- Få samma utseende och känsla som med originalet!
- Använd ditt standardprogram för att läsa boken på skärmen, zooma och navigera genom boken.
- Skriv ut enstaka sidor eller hela boken.
- *Sök:* Använd fulltextsökning för enskilda fraser.
- *Klipp & klistra:* Kopiera bilder och delar av texten till andra applikationer (t.ex. ordbehandlingsprogram).

Villkor för användning

Genom att använda EOD-tjänsten accepterar du de villkor som ställs av biblioteket som äger den aktuella boken.

- Villkoren på svenska: <http://books2ebooks.eu/odm/html/nls/sv/agb.html>

Fler e-böcker

Redan nu erbjuder 30 bibliotek från 12 europeiska länder denna service.

Mer information finns tillgängliga via <http://books2ebooks.eu> alla boken.

- <http://search.books2ebooks.eu/>

NORDENHIELM

roman
So
(Pr)

En brottslig kvinna.

Byhistoria

från Blekinge från förra delen af 1800-talet.

Upptecknad af

S. N.

Wexjö 1904. Smålandspostens Boktryckeri.

Kungl. biblioteket

0 0000 000086137

En brottslig kvinna.

Byhistoria

från Blekinge från förra delen af 1800-talet.

Upptecknad af

S. N.

Wexiö 1904. Smålandspostens Boktryckeri.

Enrollment

1910-1911

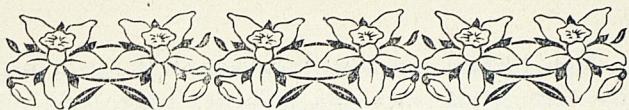
State of New York

1910

1911

1912

Sydöstra delen af Härlunda socken låg i början af förra århundradet ett litet skogstorp. Den grå fallfärdiga stugan med några små åkertegar låg inbäddad i en otillgänglig skogstrakt, som genomskars af en liten gångstig. Mellan furornas raka stammar framglittrade den blygrå vattenytan af någon skogsgöl i hvars tjärliknande vatten skogsjättarne ej förmådde spegla sina stolta kronor. Sjelfva solstrålarnes reflex bröts i mörkare färgton i speglen på dessa afgrunds djup. Icke ens sommaren förmådde i någon väsentlig grad mildra naturens utseende i denna dystra trakt. Skogsdufvans vemodiga kuttrande och talltrastens melodiska stämman öfverröstades af grodornas bölande läte. Denna dystra natur ändrade knappast färg då höststormarne kommo skogens mörka hvalf att gå i vågor likt ett upprördt haf. Endast då skog och vatten insveptes i sitt hvita bårtäcke antog taflan en annan färgton.

Men likaväl när sommarsolens strålar genom skogens läta hvalf sökte nå tallarnes rötter och väcka ödlan som slumrade i mossan, som när inga vindar tjöto likt rasande skogsandar, hördes alltid en munter barnaskara i torpets närhet der de lekte sina muntra barndomslekar.

Bland sju stycken kraftiga och sjelfsvåldiga pojkar uppväxte dottern Bengta, och som hon i berättelsens fortsättning kommer att spela den sorgliga rollen af hjeltinna måste vi från början göra hennes bekantskap. En flicka på 10 års ålder, var hon liksom andra af hennes kön och ålder oskyldig och obekant med världen, hennes såväl praktiska som teoretiska verldsåskådning inskränkte sig i det närmaste till den trånga horisont, hvars medelpunkt utgjordes af deras gamla stuga. Några skolor funnos ej på den tiden för ödemarkens barn. Deras undervisning i religion m. m. inskränkte sig till det lilla föräldrarne kunde inlära dem, hvilket i de flesta fall blef ganska ringa då dessa hade hvarken tid eller förmåga dertill, ty en hård kamp för tillvaron upptog alla deras tankar. Isolerad från de andra af sitt kön, och hänvisad till gossarnas, ofta vilda lekar, blef dottern Bengta mera manhaftig till sitt sinnelag än qvinlig. Det var också icke ovanligt att se henne inlåten i en envigskamp med sina bröder. En hvar som flygtigt betraktade henne, skulle beundrat denna smidiga men kraftigt bygda gestalt, med former som gjutna i marmor, framförallt det blixtrande ögats glans, som ömsom tycktes låga af höghet, låghet, af öm kärlek och hat. Två naturer som redan nu stredo om herraväldet i barnasjälens, båda väntade att få omständigheter till bundsförvanter. Men kanhända skulle

en människokännare som undersökt detta högburna hufvuds former, funnit vissa betänkligheter. Men alltnog Bengta lekte och trufdes i det lilla torpet, fastän hon oftare kände sig hungrig än mätt. Vildmarken, i den tiden i folkfantasiens uppfylld af skogsrå och mystiska väsen, egde inga fador för henne, än syntes hon klättra i trädens grenar, än åter sökte hon att lik grodorna simma och dyka i vattenhålorna.

Vid 10 års ålder hade hon ännu sällan kommit i beröring med andra personer än föräldrar och syskon. Då hon sent en afton förirrat sig längre in åt skogen än vanligt, var det ej af rädsla hon spratt till vid en buske, der hon hörde ett tungt prassel, utan troende att ett större rofdjur sökt skydd under grenarna måttade hon ett dugtigt slag der dessa rödde sig. Följden deraf blef att busken delade sig och hon oförmodadt fann sig ansigte mot ansigte med en ung man klädd i jägarträkt.

Så har jag då aldrig sett make till varg! utropade Bengta.

Jag borde ge dig make till det jag fick ditt s... troll, utropade främlingen, i det han gned en viss del af sin kropp, som varit utsatt för ett temligen hårdt slag. I detsamma brakade det i skogen som hade hvart enda träd brutits af. En blixt och en knall följde, då främlingen till Bengtas förvånade blickar försvann i rök. Det ligger i sakens natur att detta äfventyr skulle tolkas såsom något öfvernaturligt. Bengta deremot fann detsamma pikant, särskildt då hon dagen derpå fann på samma ställe en vackert arbetad guldring. Den återstående lilla tiden som Bengta derefter dvaldes i föräldrahemmet troddes hon vara »bortbytt», tyst och drömmande. Inlednings-

akten till hennes lifs tragiska drama, som slutade då hon som mogen qvinna på Vikaljungens backe lade sitt hufvud under bilen, var börjad.

När man färdas genom nordvestra Blekinge, i rigtning mot Skåne—Smålandsgränsen. öfverraskas man af den skarpt markerade gränslinie som utgör öfvergången från Blekinges natursköna nejder. Vägen, som förut slingrat sig mellan täcka kullar, beskuggad af en blandning af ek-, bok- och björkträd, försvinner bland ett kaos af väldiga kullerstenar, söndersplittrade och upptornade på hvarandra liksom voro de försåtligt uppgillrade af jättehand. Fur, gran och yfviga enar växa i dess remnor och söka dölja naturens bistra utseende. Innan man passerar gränslinien ligger en liten by, som blir egentliga skådeplatsen för denna lilla berättelse.

Parabol i Kyrkhults socken ligger beläget i en vacker dalgång invid Holje å.

Byen utgöres af flera täcka landtgårdar, som ligga spridda på den slätt som utgör dalgångens botten och är en af ortens äldsta byar, hvarom minnesmärken och sägner förtälja.

En vacker grafvård af svart granit reser sig bland några kullar invid vägen och förtäljer sin egen historia från koleraåren 1710—11. Äfven krigets fackla lär, ehuru i mindre skala, ljungat fram öfver sandåsarna

invid smålandsgränsen. Dock, byens historia och traditioner ligga utom denna berättelse, som tager sin början på 40-talet.

Mjukt och stilla flöt åns lugna vatten fram mellan dess låga stränder, liksom fruktade det att störa naturens harmoniska stillhet. Solen som länge dalat öfver de vestra kullarna hade försvunnit. Dess sista strålar dröjde ännu i den höghvälfda ekens krona, hvarefter den försvann och blef denna sublima halfdager rådande, som utmärker en nordisk sommar-natt, som skalden betecknar »Det var ej dag, det var ej natt, det vägde mellan båda». Rymdens sångkörer hade tystnat, endast talltrasten slog ännu några matta ackord i snåret. Blommorna mättade af solbemängd ether böjde sina rosenkalkar till hvila. Hela naturen tycktes vara tyst, det var ett uppehåll efter ett af dess väldiga andetag. Dock var icke allt tyst. Nere vid åstranden på en af naturen sjelf danad dansbana hade traktens ungdom samlats att fira mid-sommarsafton. Efter handklaverets gälla toner, syntes der småländingar, blekingar och skåningar svänga om hvarandra i munter dans. Kinder brunno, hjertan klappade än af de ömmaste känslor, än åter af svartsjukans mörkaste hämndetankar. Der syntes en s-formig bonddräng med brinnande blickar följa sin hjertas utvalda, som omsluten af en smålandskavaljers kraftiga armar tycktes sväfva förbi honom. Med en förtviflad suck som liknade en grymtning, kastade han den gamla mullbänken på andra sidan ån, lade in en ny af väldiga dimensioner och med ett ljudeligt »tjo gubbar, här skall valsas!» dansade han tills stöflarna togo utseende af väldiga krokodilgap. Der syntes en skräddare-gentleman från Göinge visa artig

uppmärksamhet gentemot en blekingsjänta. »Klatsch» skraddaren fann sig hastigt och lustigt i en ställning, som utvisade allt annat än ridderlig artighetsbetygelse mot sin dam. Men mästers fall blef signalen till striden; som genom ett trollslag hade scenen förändrats. Flickorna omslingrade hvarandra och under hemska tjut drogo de sig tillbaka för den gräsliga syn, som visade sig på stranden. Likt ett ofantligt hafsvidunder stigit upp ur floden, syntes nu pojkar sammanvuxna till en enda kropp, men med många hundrade beväpnade armar syntes göra sig sjelf illa. Fram och åter böljade den oformliga massan tills den upplöstes i smärre grupper och, förföljande hvarandra, skingrades åt olika håll.

Utan att egna det hela någon uppmärksamhet sutto under björkens skyddande hängen en ung qvinna och en medelålders man, inbegripna i ett lifligt samtal. Men säg mig då hvad fann du för nöje i att ligga i busken den der aftonen?

Nöje! utropade denne i det hans mörka öga blickade med ungdomlig ömhet på sin sköna sidokamrat. Den gången var det din lilla person som jagade nöjet på flykten. Förresten må du skatta dig lycklig som icke råkade i händerna på mina kamrater den gången!

Bevars! utropade Bengta (ty det var hon) du hade väl aldrig gjort bekantskap med gråbenen vet jag?

Säg hellre björnar, ty i sin rättmätiga vrede brummade de värre än så. Tänk dig, af de sjuttio vackra tjäderfåglarna vi hoppades att knipa efter mörkrets inbrott, fick vi blott en enda. Men, fortsatte han i annan ton, har den lilla odygdiga skogsfeen egnadt någon tanke åt den yngling som blef så illa tilltygad?

Hvarför det! skrattade Bengta. Jag såg en person och hörde en vredgad röst och hela synen försvann i rök. Alla sökte inbilla mig att det var den onde själf, som kommit i min väg. Men säg mig, sökte du aldrig efter din förlorade ring?

Nej, i sanning, det syntes mig vara fruktlösare än söka knappnålen i höstacken, fastän förlusten af densamma gjort mig mera sorg och bekymmer än jag kan tillstå.

Huru så? Bengtas blixtrande öga mötte hans med ett frågande uttryck.

Den har sin egen historia, som börjar långt, långt tillbaka i tiden.

Berätta, berätta! utropade Bengta i det hon med en kattlik rörelse smög sig närmare.

Det var i slutet på 1600-talet. En af mina förfäder, som då tjente som ung löjtnant i svenska armén, blef beordrad att deltaga i en expedition ner åt skånebygden. Det gällde att straffa ett snapphanband, som bedrifvit många illbragder, men alltid lyckats undgå rättvisan. En mörk och regndiger natt hann den lilla truppen efter en besvärlig ridt fram till snapphanarnes hufvudquarter, en större gård i Ö. Göinge. Den omringades strax. Väl ett 50-tal vilda sällar voro för tillfället församlade. Striden blef hårdare än de våra hade tänkt sig och mången tapper ryttare bleknade tör snapphanarnes säkra lod, hvarför ock den svenske kaptänen, som anförde truppen, svor vid sin riddarära att ej lemna platsen innan hvar lefvande själ af snapphaneföljet vore dödad och gården bränd i rötter. Han höll ord så till vida, största delen af dem, som icke föllo på gården retirerade in i byggnaden der de blefvo utan förskoning ned-

huggna. Endast några få lyckades att slå sig igenom och fly bortåt vägen. Då min stamfader, löjtnanten, skulle förfölja dem, såg han en skugga, som ämnade försvinna mellan hästarna. Sablen var redan lyftad till hugg då han upptäckte att det var en ung flicka.

Orden som lydde, döda alla, ville han icke tilllämpa här, men ej heller låta någon undkomma. Utan att besinna sig länge ryckte han henne med ett raskt grepp upp till sig på sadelknappen och sprängde sedan bort efter de flyende. Dessa upphunnos i en backslutning och skulle snart delat kamraternas öden om icke en större styrka bönder, som alarmerats af striden, kommit till platsen. Men nu vände stridens lycka sig. Löjtnanten och hans få följeslagare, som följdt honom, voro snart öfvermannade. Ett kolfslag i hufvudet kastade honom ur sadeln.

Då han åter kom till sans låg han i en enkel bädd i en låg koja. Vid hans sida satt en ung flicka. Med hans egna uttryck, det täckeligaste ansigte han sett, omgifvet af mörka, ringlande lockar. Hon släppte rodnande hans hand då hon såg honom slå upp ögonen. Om det var ett ädelmod eller blott en nyck af den unga flickan är svårt att besvara. Allt nog, löjtnanten höll henne ännu i sina armar då han kämpande föll af hästen. Hon blef oskadd men var nära att bli ihjeltrampad af den öfriga delen af truppen, som hunnit till platsen. Bönderna nedsablades men under striden lyckades hon att draga sin medvetslöse fiende till ett närbeläget snår, och då striden rasat förbi kunde hon med bistånd af kojans innevänare förflytta honom till den plats han nu befann sig. Långe låg han medvetslös, ty en lättare jernskakning hade åtföljt det hårda slaget. Men under

hela tiden hade den unga flickan vakat öfver och vårdat honom på det sorgfälligaste.

Då han nu slog upp ögonen och frågade hvar han var, berättade hon hvad som passerat, att hans landsmän hade dödat hennes föräldrar. Och nu, fortsatte hon käckt, är ni min fånge. Och nu för att göra en lång berättelse kort, de blefvo gifta med hvarandra och blefvo lyckliga, fast hennes enda hemgift bestod af denna ring. Denna gamla familjklenod hade i långliga tider ansetts som en helig amulette inom familjen, ty den beredde dess egare lycka och medgång i alla företag samt var eit osvikligt skydd mot alla olyckor. Jag sjelf har alltid betraktat den med ett slags vidskeplig vördnad, men aldrig frestat lyckan med dess förborgade kraft förrän den där dagen jag ville pröfva om den kunde återskänka mig min jagtlycka. Ja, resultatet vet du sjelf.

Men du talade om sorger... bekymmer, hviskade Bengta, och såg skyggt på ringen, som lyste i halfdunklet... Nattens skuggor dolde den dödliga blekhet som betäckte hans ansigte.

Jag har endast talat om den ena sidan af ringens förborgade kraft. Dess andra budord lyda: Om ringen förkommer eller genom vårdslöshet kommer i en annans ego, skola de största olyckor hemsöka den försumlige, som skall sluta med en tragisk och hemsk död. Jag förstår icke, fortsatte han i dyster ton, jag har aldrig trott på sagan, men dock tyckes dess hemska spådom vilja gå i uppfyllelse. Ser du, tillade han, i det hans kraftiga gestalt liksom skakades af frossa, i min släkt har intet företag af vigt företagits utan att ringen som en osynlig kraft tillitats... Och just då jag förlorade densamma, nalkades jag, som jag

trodde, det viktigaste skede i mitt lif. Jag skulle nemligen med äktenskapets band sammanknutits med min från barndomen älskade och utsedda brud. Jag var äfven jordiskt lycklig, ty jag älskade, ja jag dyrkade henne högre än allt annat, högre än mitt eget lif. Men oförklarliga magt, öde eller vidskepliga inbillning. Gud vet, hvad jag skall kalla det. Då jag förlorat ringen greps jag af en melankolisk mjeltsjuka. Svårmodigt grubblande började jag undfly mina medmenniskor. Det är oförklarligt löjligt, men dock, ingen kan göra sig en föreställning om hvilka helvetesmarter jag led. Han tystnade, en halfqväfd suck skakade hans bröst. Men... henne... er... brud, er hustru, stammade Bengta. Men innan hon slutat och, likt en stålfjeder, hade mannen vid hennes sida sprungit upp. Den hastigt ljungande blicken ur hans mörka öga, som tyktes gäcka den flammande morgonhimmelen, slocknade dock åter, men blodlösa voro de läppar, som framhväste: »För himlens skull, vrid icke om knifven i såret». Förlägen och något rädd för hans häftighet reste Bengta sig för att aflägsna sig. Då lade han sin hand på hennes arm.

Hör mig ännu ett ögonblick! Förlåt mig om jag i minnet af mitt lidande skrämde dig. Hjelp mig att glömma det förflutna. Det är nu tjugo år sedan dess. Jag har ej återsett henne. Låt detta vara nog. Bengta, fortsatte han i mildare tonart, af min berättelse kan du finna att en del af ringens mörkaste profetia gått i fullbordan med mig och ibland fruktar jag att äfven en förfärlig slutakt skall inträffa...

Lif och död stå mera i Guds hand än i ett dylikt dödt tingest. Efter den mörkaste morgon kan den soligaste dag följa.

Det blir då endast en eftermiddag, svarade han leende, och denna eftermiddag kan endast bli dräglig för mig på ett villkor...

Och detta villkor...? sporde Bengta andlöst.

Att du blir min älskade hustru. Ja, Bengta, jag älskar dig med ungdomens hela glöd. Och kunde jag hoppas att bli älskad tillbaka, skulle min eftermiddags solljus vara fullkommet. Då kunde jag tyda ödets runor som att jag skulle tappa min talisman just för hennes fötter, som skulle blifva min eftermiddags sol. Och den molndigra svarta förmiddagen endast var för att lära mig känna och värdera min kommande lycka. Han talade passionerat i det hans lågande ögon sökte tyda hennes svar...

Men äfven på Bengtas kinder jagades färgen likt solbelysta moln på en aftonhimmel, men hennes blickar voro envist fästade på floden.

Säg, älskade, kan jag hoppas på din kärlek...

Jag tror jag har älskat dig från första gången jag fick ringen i min hand, svarade Bengta med bortvända blickar.

Ett älskande par finna sig alltid bäst att vara ensamma, hvarför vi lemna dem att njuta af sin lycka, som efter vanligheten ej blir lång, aldrig fullständig. Lyckan och olyckan gå alltid i hand. Och om någon finner lyckan, sker det ofta på bekostnad af en annans. Så tycktes fallet vara äfven här. Ett stycke derifrån med sina herkuliska axlar stödda mot en ungbjörk stod en ung man. De kraftiga muskulösa armarna voro korslagda öfver det höghvålfda bröstet. Han hade nyss sett och hört de båda älskande, men med ett smärtsamt drag i sitt manliga ansigte, föraktande att bespeja dem, vände han sina

blickar mot det storartade panorama som just nu upprullades för hans ögon. Morgonens gyllne portar öppnade sig, omgifven af en evigt strålande ljusflod höjde sig dagens drottning i hela sitt majestät. Hennes oräkneliga häroldar hade redan förkunnat hennes häykost. Rymdernas bevingade härskaror helsade hennes ankomst, och alla små dagdroppar erhöello hennes morgonkyss. På sin eviga rund hade den tvingat verldar att följa sina bestämde banor. Fragmenter af sådana och vilsekomna himlakroppar hade hon tryckt i sin dödsbringande famn. Omätliga vatten, obundna orkaner hade hon tvingat till milda regnbyar och svalkande vindar. Desamma strålar som nyss spridt värme i en omätlig rymd sänkte sig öfver skog och sjö, berg och dal. De värmdo kroppens frusna ungar i den höga tallen och bjöd dagdroppen svalka liljans rot. De uppsökte den undan gömda puppan i mullen och väckte den till lif samt inträngde i jordens innandöme och tvingade all marken att utveckla sig. Hvad de icke förmådde värma eller bringa i samklang med naturens harmoni, var det hjerta som klappade i den unge mannens bröst. Det rasade och stormade derinne. En evig vinternatt tycktes lägga sig öfver en vildt sjudande vulkan. Men lyckligtvis voro källans ådror ogrumladt rena.

Hatets, hämnens och förtviflans mörka skepnader som för en stund triumferat i själens kamrar måste vika. En suck som skakade björkens krona, lättade hans bröst.

Bengta och hennes kavaljer hade skilts åt på olika vägar. Den förra följde en liten gångstig, som ledde åt byn. De skönaste framtidstafflor hägrade för hennes inre. Ett segerstolt leende krusade hennes

fulliga läppar medan de trotsiga ögonen öfverforo de blommor hon trampade under sina fötter.

Plötsligt stannade hon. En ung man spärrade vägen... God morgon Bengta!

God morgon Alfred! Hvad, är du uppe så tidigt, frågade Bengta, och sökte förgäfves att dölja sin förlägenhet.

Samma fråga kunde jag göra dig. Men jag ämnar icke vidare kontrollera dina steg.

Men, Alfred! Hvad fattas dig?

Endast en förklaring.

Och den skulle vara?

Skall du gifta dig med Sven Olsson?

Ha ha ha, skrattade Bengta. Du är tokig du! Gifta mig med den gamlingen. Ha ha ha.

Men så går pratet om er! Och jag såg er båda nyss under björken.

Såå! Du går och spejar, hånade Bengta, i det den mörkröda rodnad som färgade hennes kinder efterföljdes af en dödlig blekhet.

Ja, jag måste förvissa mig om ryktet eger grund. Men, vid Gud, Bengta, denna verklighet var en fläkt af döden.

Jag ser, svarade Bengta leende, att jag måste låta dig veta hemligheten. Du känner ju historien om ringen jag haft i min ego? Nåväl! Sven Olsson är just samme man som tappade den, och vårt lilla samtal under björken, som gick dig så hårdt till hjertat, rörde sig om densamma.

Men för det forskande ögonpar, som tycktes tränga ned i kvinnans själ, tystnade hon.

Bengta! hördes nu Alfreds djupa manliga stämma, i tio år har jag älskat dig högt, djupt, med en

helig kärlek. I tio år har du lekt med min kärlek. Alla dina nycker, all din obeständighet har hitintills ej kunnat ändra densamma. Din minsta önskan har jag sökt uppfylla. Genom hårdt arbete och umbäranden har jag lyckats förvärfva den ekonomiska ställning du satte som vilkor för vår förening. Och nu ingår du förbindelse med en annan, endast därför att han är rik. Jag kunde berätta dig litet om hans förra lefnad som nog skulle göra dig betänksam, men ej skall jag begagna denne mans svaga sida till band mellan dig och mig. Ja, jag känner, fortfor han med dofvare stämman, jag var nära att för ett ögonblick för evigt förena er båda, men frukta icke. Jag lemnar hämnden åt framtiden, ty aldrig sågs lyckans rosor blomma på den väg, som går öfver ett krossadt hjerta. Lyckans och kärlekens genius öfverger snart den som låter guldets magt muta hjertats röst. Var förvissad om att du genom denna förbindelse bereder både dig sjelf och andra olycka.

Men välan! Följ din egen böjelse. Jag skall ej mer stå hindrande i din väg. Och nu till dess du för alltid brutit med denne man, säger jag farväl.

Blek och skälfvande stod Bengta orörlig så länge Alfreds höga gestalt var synlig mellan träden.

Hon ville ropa, hon ville springa efter honom, men förmådde intetdera. Det dröjde länge innan hon förmådde återvända till byn och till sina sysslor.

Det var lif och glam hos den rike Sven Olsson. Sjelf tronade han munter och glad i högsättet, iklädd sin eleganta brudgumsdrägt. Vid hans sida satt Bengta skönare än någonsin. I dag hade prosten i Gemshög förenat bådas öden. Båda kände sig glada och logo gladt mot framtiden. De hade

måst utstå en hård batalj med Svens rika slägtingar, men hans egen kärlek och Bengtas förslagenhet hade kullkastat alla hinder. Nu kändes segern dubbelt skön. Omgifven af slägtingar, vänner och hela byalaget betygade alla dem sin låtsade eller upprigtiga lyckönskan.

En skål för vårt hedersvärda brudpar propo-
nerade åldermannen i viktig ton. Och nu hoppas jag att vår bålde båtsman kan ge oss en liten näpen historia från sina resor på främmande haf. Den nu omnämnde personen var byens båtsman. Håkan Bolman, en ung lefnadslustig, men tillika rå och samvetslös sälle, som lik den tidens sjömän var fullproppad med hemska sjöhistorier som han med nöje berättade för sitt auditorium på sitt brutala sätt... Ja, liten på det, bondgubbar, att Håkan Bolman kan berätta en historia som skall komma hårtestarne på era skallar att stå som sjögräs. Men ni, inpiskade landtkrabbor ä' ena rigtiga knusslare då det gäller en liten aflöning till en båtsman, fastän ni skulle vara lika hjälplösa på ett däck som Petrus då han skulle trampa vatten. Hvad dig beträffar Lill-Ola skulle jag återskänka halfva min sold om jag finge sätta dig på grund bland Afrikas bränningar.

Nånå! Sakta i backarna! Har jag förnärmat dig din rackare?

Behåll titeln för egen räkning! Du korsade kursen då jag härom året skulle ut på långtur. Jag ville just undanstöka hvad som låg mig om hjertat och friade till din dotter. Ja tack! jag hade nog icke af ert aristokratiska bondblod. Du lotsade mig utom dörren der ditt kölhalade gamla vrak till kärring slog en hel pyts vatten öfver mig. Den som icke på sitt

anlete, sina armar och ben bär ovedersägligt färska bevis på att han nyss spolat däckets inom sitt eget fähus får ej kasta ankar i eder hamn. Den paragrafen i bondbalken har jag lärt.

Vet båtsman, vidtog åldermannen med värdighet, dylika ordstrider med efterspel vilja vi vara fria för. Det var en historia vi skulle ha.

Slutar der det börjar! sa' båtsman när han fick prygel. Skål! ålderman. Du är alltid en huggare till karl, fast afståndet mellan suparna är längre än mellan sjömärken i Ålands haf. Dock har jag funnit afståndet längre mellan bådadera. Söderhafsskären äro icke alltid klara och infödingarne komma en icke till mötes med salt och bröd eller dricka, icke atskeds-skålen i så godmodiga andetag som till exempel Kalle Sven derborta. Nej, gubbar. För att nu icke tala om det vi kryssade på våra närliggande haf, der vi tuktade en och annan sjöröfvare, värre blef det då vi började lemna alla kända haf och land bakom oss.

På den sista jordbit, som låg i vår väg, låg en stad som lyste som solen. Hus, portar, ja sjelfva gatstenarne voro af guld. Kaptenen och hälften af manskapet gingo i land för att betrakta staden. Då vi efter två timmar kommo tillbaka var manskapet borta och fartyget plundrat.

Dä' va' f—n till folk! De ä' visst tjufvar allihop, sa' kaptenen och knöt näfven mot några af borgarna, som stodo och skrattade i smyg. Du, Bolman spring upp på torget och förkunna de sakramenskade lymlarna, att om de icke inom en half timma återställa manskap och gods, så skjuter vi ned staden. Jag lydde kaptens befallning, men måste gå baklänges

tillbaka och med en fönsterpost som jag ryckt till mig, hålla infödingarne på afstånd.

Klart till strid! kommenderade kaptenen, då han såg att hela staden förföljde mig.

För den första salfvan sammanstörtade tre hus med portar och allt. Infödingarne tumlade om hvarandra och bådo ömkeligen om nåd.

Nu skall ni tro det dröjde icke länge innan våra kamrater frigåfvos och vi öfverhopades med gåfvor och ärebetygelser. Men innan vi gåfvo oss derifrån var den stolta staden jemnad med marken.

Vi seglade sedan i flera månader utan att upptäcka annat än himmel och haf. En morgon sågo vi en besynnerlig ö med sällsynta växter sticka upp ur hafvet. Som det var fördjupt att ankra der kastade vi en tross i land som vi fastbundo vid en påle, hvarpå vi bestego ön. Nu tror ni kanhända att vi voro lika trygga som då ni bestego Kärringbacken här hemma. Men tro ni gubbar! Det blef en trött-sam hvila för oss alla. Några började hugga bränsle och antända, en del andra gräfde små hålor i marken för att insamla regnvatten, då med ens ön begynte röra sig framåt. Men, Gud hjelpe er krutgubbar! Sådan fart som vi fingo ha ej era skinn-torraste gummor fått på sina snabbaste blåkullafärder. Vattnet stod som en sky båda sidor om fartyget, medan vi af den häftiga farten lågo hjälplösa, somliga på däck, andra på ön, under det master, segel och vatten yrde omkring oss. Så fortgick det ett helt dygn då det stannade med en duns. Då vi kommit till medvetande och spottat ut vår sista tand, kommo vi underfund med att det vi ansett för en stor ö var en liten hafsorm. Han hade rämnt in

mellan två undervattensklippor med sådan fart att han dog på ögonblicket. Vi fick ett svårt göra innan vi fått nya master och tackling. Då vi äntligen voro färdiga härmed fingo vi till vår förskräckelse känna ett starkt strömdrag som med oemotståndlig kraft förde fartyget allt längre åt söder. Vi hade intet annat att göra än följa med. Veckor, ja månader förgingo under det vi allt längre aflägsnade oss. Nu tro alla hembakade landtkrabor att jorden liknar den här pannkakan. Nej pass, gubbar! Då vi länge färdats på detta sätt, började det mörkna mer och mer. Slutligen kommo vi till en bergvägg af så väldiga dimensioner att den utestängde dagern. Vi seglade utefter densamma väl en trettio mil. Ett doft bullrande och brakande från bergets inre kom fartyget att skaka och från några ställen syntes eldtungor tränga sig fram. Plötsligt började fartyget som af en osynlig kraft att dragas mot berget. Vi kastade ut ett ankare, som till all lycka fastnade i ett undervattensref. Nu upptäckte vi en portliknande öppning i berget, dit vattnet med en våldsamt fart rusade. Det liknade en väldig jernvägstunnel. En liten ljus punkt i densamma utvisade att solen lyste på dess andra mynning. Kaptenen lofvade nu en rundlig summa om någon vågade sig igenom tunneln. Det var visserligen ett riskabelt företag, men då jag lofvade att våga försöket följde mig Stark och Grym. Har ni upplefvat några hemskt kritiska ögonblick, gubbar? Jag menar nu icke sådana bagateller som då era hästkrakar fastnar i gödselstaden eller då gummorna lossa på qvastskaftet.

Då vi i lifbåten lemnat fartyget dref strömmen oss framåt och i ett nu voro vi inne i tunneln. Der

var mörkt och qvaft som i en bakugn och vattnet sjöd och stänkte omkring oss, men strömmen dref oss snart till andra öppningen, och der möttes våra ögon af en tafla, som jag aldrig glömmet. Solen lyste på det fagrade landskap som ett menniskoöga någonsin skådat. Stränderna voro på båda sidor kantade med de vackraste träd och konstbesynnerligaste blommor, men märkvärdigast af allt var infödingarne. Tänken er, ett par hundra småväxta figurer, klädda fullständigt i Adamsdrägt, öfverfölo oss. De hoppade och skrattade och de väsnades omkring oss som om vi varit rigtiga underdjur. Våra kläder betraktade de förmodligen som något orent påhäng, ty inom en minut voro vi befriade från allt hvad beklädnad heter. Vi måste, trots vårt motstånd, följa dem till deras by eller stad, som låg ett stycke längre bort, der vi öfverantvardades åt höfdingen.

Tror ni kanhända vi blefvo bjudna på tryffel? Nej då! När de länge hade begapat och undersökt oss, ungefärligen som då ni undersöker en häst, sprungo tre af dem upp på våra axlar i det de andra började bearbeta våra ryggtalor med piskor. Ja tro ni! de ämnade helt enkelt begagna oss till ridhästar. Der sprang vi nu alla tre med hvar sin byting på nacken tills svetten strömmade längs våra kroppar. Alla skulle profrida oss. Detta går besatt! sa' Grym den andra dagen, och skenade i väg med sin ryttare, som råkade vara höfdingen sjelf, och slog denne mot ett träd, så att han formligen sprack. Der blef en faslig uppståndelse. Grym fasttogs och installerades som en yster häst. Vi andra båda, som ansågos för ett par beskedliga krakar, fingo fortsätta vår kapplöpning. Grym hörde vi ej af mera den dagen. Då vi

skulle intaga vår måltid, detta gjordes gemensamt af hela stammen, som då samlades omkring en väldig kittel, som rymde flera tunnor af en sorts soppa, varsnade vi ett föremål på ytan, som verkade lika godt som en kall dusch på våra upphettade kroppar. Jag förklarade att Grym ej just doftade liljekonvalje då man hade honom till bordskamrat, och då han nu paddlar omkring som en stor hafsorm är han rent af oaptitlig. Stark svor på att han hellre skulle svälta ihjel, än att äta soppa, kokt på en båtsman. Undrar hurudan du skall ta' dig ut som delikatess i morgon sade jag till Stark. Karlen blef blåhvit i ansigtet. Men hör du, det är på tiden, att vi utfå vår belöning af kaptenen. Gå du och gör båten iordning, så skall jag underhålla hof och nation med prat..... Men för tusan! Det är visst bäst att jag slutar och tar till med en vaggvisa, ty jag ser att ni börjar nicka betänkligt... Nej! nej! Fortsätt! Det är endast »undantagsgubbarne»... de äro ju gamla... Ni kom väl aldrig derifrån med lifvet?

Stackars gubbar! De grubblar nog öfver om det finns undantag i en annan verld också. Men visst tusan kom jag derifrån. Slå i en sup ålderman, skall jag bevisa att jag lefver. Skål! I morgon går jag till dig ålderman och då skall du få slutet på äfventyret.

Denne såg ej vidare förtjust ut öfver att få romanen häftvis och mumlade något om att han icke hade bränvin hemma.

Då samlas vi här i morgon, sade brudgummen, och då om slutet blir godt, skall icke förtäring fattas eder. Men låt oss se båtsman att den icke får ett så snöpligt slut. Ty för t—n, icke passar det för en

kunglig sjöman att drunkna i soppgrytan om den är aldrig så stor. Och nu opp till dansen!

Uppmaningen åtlyddes och under stormande bifallsrop strömmade de till danslokalen, unga och gamla, ty stämningen var den högsta möjliga. — — —

Det obevekligaste af allt är tiden, oberoende af våra önskningsar att den skulle än fortas än saktas i sitt lopp, allt eftersom vår individuella tillvaro befinner sig. Åtta år hade så omärkligt försvunnit i det omätliga tidshafvet. Allt tycktes vara sig likt. Bengta och hennes åldrige make syntes ej undergått någon nämnbar förändring. Väl syntes fårorna djupare på Svens kinder och blicken något nervös och matt. Deremot brunno Bengtas kinder i högre färgton fast det ej var af oskuldens skära rosenfärg. Väl blixtrade de stora ögonen, men det var ej en stor och högsinnad själ som såg ut genom sina fönster.

Deras äktenskap tycktes i början blifva lyckligt. Sven älskade sin hustru med passion. Var genkärleken icke så djup, tycktes dock Bengta som ett mönster omfatta alla en husmoders pligter. Men ormen kom i paradiset. Han kom i samma form och gestalt, som den inträdt i otaliga andra hem, nemligen i rusdryckernas form. Denna, ehuru oskyldig i sig själf, har dock beredt menskligheten det största elände. Krig, farsoter, tärande sjukdomar, hungersnöd m. fl. landsplågor äro jemförelsevis barn gentemot denne grymme jätte. Har du ärade läsare sett huru listigt den tränger in i de lyckligaste familjer, splittrar dessa och sänder dess medlemmar åt olika håll. Fattighus, sjukhus, fängelse, dårhus, grafven äro dess deportationsorter. Den unge lifskraftige ynglingen, som anar höga och ädla framtidsidéer, han, hvars bröst vidgas,

lungorna njuta vid det friska arbetet, möter sin ljuft förhädde fiende och fastnar i hans nät. Alla höga och rena idéer dränkas i dess gift och ur den af alkohol vattnade jordmånen spira alla mensklighetens lägsta böjelser upp likt svampar efter regn. Den unge, rikt begåfvade mannen, familjens hopp och stolthet, som redan i barndomen visat vackraste prof på att han en gång skulle kunna skära de skönaste lagrar på andens fält, faller offer för rusdryckerna. Han blir svårmodig och tungsint. Ett mellankoliskt själs-tillstånd bemäktigar hans tankegång. Verlden, som förut legat så ljus för hans själs ögon, blir en förtviflans öken och en ofta outhärdlig tillvaro för honom. Öfverallt tränger denna fiende sig in. Ve den, som blir hans offer!

Ingen historia, ingen krönika är skrifven om denne herrskares långa regering. Dock, huru skulle icke en mensklighet rysa inför ett sådant blad. Men sina svårtydigaste chiffer har han väl förvarat på de för menskligheten sorgligaste platserna.

Sven Olsson och hans hustru Bengta blefvo snart hans trogna undersåtar. Under hans tyranniska spira förvandlades deras lyckliga hem till ett helvete på jorden tills de båda efter hvarandra blefvo offer på hans altare.

Svens enda omvexling i lefnadsreglerna var att supa ett dygn och ligga sjuk ett annat. Äfven Bengta sökte ofta sin styrka uti flaskan. Det var ej heller ovanligt att blodiga strider utkämpades mellan de båda makarne, hvarvid Bengtas stridiga och manhaftiga sinne åter kom i dagen. Deras daglige gäst var numera båtsman Håkan Bolman. Hans vidunderliga sjöhistorier och hans outsläckliga bränvinssinne föll

dem båda i smaken. Särdeles Bengt hade fattat intresse för hans hurtiga person och lättvindliga färgå-sätt.

Sent en afton medan regnet piskade på rutan, sutto Sven och Bolman ensamt pokulerande i storstugan. Den senare hade nyss trakterat sin frikostige värd med en af sina otroligaste historier.

Hör du bå-håtsman, sade Sven, jag vill aldrig ly-hyssna till dina lögner me-her. Du bara lju-huger för du ska' få bränvin. Men det blir lögn nu-hu du.

Säger du jag ljuger, ditt skyskrapade gamla vrak, som ej förstår dig mera på sjömansyrket än en gris på en väderqvarn.

Jag skall gris'om dig din skrytaktiga sjögast, brusade Sven upp, och fattade Bolman i kragen.

Denne, som egde en ovanlig styrka, skulle snart gjort sig fri från den druckne, svage gubben. Men det låg i hans intresse att spela den öfvermannade och svage, och föll därför omkull i en jemmerlig ställning.

Jag skall bösta lögnaden ur din kropp, hväste Sven, och enligt sin tanke ruskade båtsmannen förfärligt.

För Gu'skull! Sven, skaka icke barlasten ur skutan. Aj! hjälp! jag dör!

Ännar just att slå-hå sö-hönder dig. Har länge förstått att du krumbugtar för min hustru.

Båtsmannen vred sig i konvulsiviska rörelser tills han fick hufvudet under en säng. Derpå låg han stilla.

Nu tror jag du fått nog, stönade Sven andtrött, och gaf den orörliga kroppen ännu en spark. Svetten, som rann på hans panna, började blifva kall, det halp inte att han tömde det ena glaset efter det andra.

De glasartade ögonen voro rigtade på den orörliga kroppen.

Det trodde jag inte att det skulle ta' så hårdt... måste dölja honom, annars kan det bli en ledsam historia. Med smygande steg öppnade han dörren till verkstaden, dit han efter mycken möda drog den ihjelslagne båtsmannen och dolde honom bland en hop hyfvelstickor, hvarpå han återvände till flaskan för att qväfva en besynnerlig oro från samvetet. I ett halft sofvande tillstånd fantiserade Sven om sitt illdåd. Än tyckte han sig höra båtsmannen gå i rummet intill, än åter gläntade han på dörren, men det oaktadt kunde han ej på flera timmar resa sig från stolen. Till sist vaknade han, och nästan förstörd af oro smög han sig ut och riglade dörrarna, tillskrufvade fönsterluckorna till den kammare, som utgjorde verkstad. Han ville vara förvissad om att icke blifva störd i det arbete han skulle företaga. För att äfven förvissa sig om att icke Bengta spionerade, öppnade han sakta på dörren, som ledde till hennes kammare. Men hvad var det! En karl, som uppehållit sig derinne, sprang ut i verkstaden, i det Bengta skrek: En tjuf, en tjuf! Tag honom!

Darrande som ett asplöf blef Sven stående i dörröppningen. En tju-hyf, här? Hvad säger du menniska?

Jag säger att du är ett nöt, som låter honom undkomma medan du står och gapar. Han har förmodligen gjort rent hus här medan vi sofvit.

Men då flög en fruktansvärd tanke genom Svens hufvud. Så skall jag nog få bugt med den tjuften, ty nu är han fångad som råttan i fällan. Ha ha ha!

Hvad menar du, frågade Bengta och reste sig upp.

Jo, jag har länge haft misstankar om en viss tjuf, hvarför jag i går qväll tillskrufvade fönsterluckorna och låste dörren till verkstaden. Och nu skall du få se hur man straffar tjufvar.

Du ämnar väl icke gå dit ensam? Han kan ju förderfva dig...

Du kan ha rätt! Med dessa ord gick han ut i köket efter en bålyxa, men vid återkomsten fann han dörren till verkstaden stängd och Bengta försvunnen. Med ett par väldiga slag af yxan krossades dörren.

Derinne stod nu Bengta ensam — —. Likt en retad björn började Sven undersöka hvarje vrå. Det oakadt fanns ingen tjuf. Varsamt undersökte han spånhögen men äfven den döde båtsmannen var försvunnen — — —. Sven började känna sig riktigt hemsk till mods. Hans nerver hade under de senaste timmarne blifvit öfverspända. Det började gå rundt i hans hufvud. Då nu Bengta sökte öfvertyga honom om att de antingen misstagit sig eller också att det var en vålnad, som visat sig i kammaren, blef han utom sig af vrede och måttade ett yxhugg åt hennes hufvud. Hon undvek hugget, men innan hon hann stänga dörren, kastade han yxan efter henne och sårade henne i benet. I spiseln låg nu en hel hög små hyfvelspån. Lämpan, som Sven vid sin inkomst ställt i dess närhet, antände desamma. Låt Jerusalem brinna! tjöt Sven då han såg lågorna höja sig. Men i detsamma raglade han baklänges, håret reste sig på ända, ögonen tycktes vilja tränga sig ur det af rädsla svartblåa ansigtet. Fanns det då verkligen en straffande magt... Bööö-hö-hö-hö! ljöd det hemskt från skorstenspipan. Efter sot och murbruk samt en mössa kom den ihjelslagne Bolmens svarta

kropp neddansande i elden. Det var för mycket. Sven svimmade... Men utanför hördes byahornets gälla toner kalla byalaget till eldsläckningsarbete — —.

Det var ännu tidigt på januarimorgonen. Vinden blåste bitande kall öfver slätten och stjernorna tycktes skälfva af köld på det blåa fästet. Öfver de östra kullarna höjde fullmånen sin bleka fackla och begöt det snöbetäckta vinterlandskapet med sitt magiska skimmer. Vid Sven Olssons, hvars fönster länge varit upplysta, rörde sig några svartklädda figurer, och snart utbars en i rika färger målad kista, som placerades tvärs öfver två små bänkar. En större folkskara följde efter. Fastän de voro röda och varma och hade en stark lukt af spirituosa, voro deras rörelser preglade med en högtidlig värdighet. En äldre man, »vedkastapresten», ställde sig framför kistan och afsjöng en vers, hvars toner återklingade långt bort ibland skogskullarna, hvarpå han med sin kraftiga stämma började: I dag, mina vänner, äro vi för sista gången samlade i den krets, hvori vår kamrat och vän, Sven Olsson, utgör medelpunkten. Så oviss är vår tillvaro här. Det är endast några få dagar se'n vi voro samlade här och då Sven satt midt ibland oss, frisk och glad och gifnild som alltid. Ja, mina vänner, med honom går en sann människovän ur tiden. Hans bord stod alltid frikostigt dukat, och den frusne och trötte bjöd han alltid en värmande och styrkande tår, hvarför det ock blir med sorgens vemod i hjertat vi i dag stoppa vår vän i den frusna jorden. Men ditåt går det med oss alla. Må vi bereda oss derpå, så att, då vi sjelfva inneslutna inom några bräder ställas på tvären öfver två bockar, våra efterblifna vänner då med en saknadens tår kunna

säga: Nu åter kryper en godsint karl i jorden o. s. v. Ännu en vers skulle afsjungas då likfärden satte sig i rörelse. Men hästarna, som drogo likvagnen, började stegra sig och ville ej gå framåt. Folket stod som förstenat, ty då den döde ej ville från sitt hem, var det ett varsel att han ville uppenbara något. Sådan var folktron. Men »vedkastapresten» visste råd äfven för det.

Hm! jäså! Är det på det viset! Han gick några hvarf omkring skjutsen, mumlade några obegripliga ord samt tog af hästarnas betsel och spottade tre gånger, derpå ett par piskrapp på krakarna, och trollrunan var löst.

Han kan då mer än vanligt folk, hviskade gubbarne, i det de med piskan bearbetade hästryggarna för att hinna fram till den öfver två mil derifrån belägna kyrkan i tid — — —.

På qvällen satt Bengta ensam i sin rikt upplysta kammare. Bjellerklängen på de skilda vägarna derute förkunnade att gästerna nyss lemnat gården. Men Bengta tycktes ej vara känslig för några yttre förnimmelser. Tillbakalutad i länstolen med det bleka ansigtet till hälften delat i handen, tycktes inre tankar upptaga alla hennes sinnen. Plötsligt spratt hon till. Tunga steg hördes utanför dörren, som snart öppnades och Bolman trädde in... Jag kunde icke lemna sorgehuset innan jag sagt ett tröstande ord till den sörjande, vackra enkan. Det gamla vraket har gått till botten, men för t—n, hala upp flaggan på hel stång, ty när kapten stupar intager styrman platsen. Vid alla sjömärken, skall jag icke föra en så vacker skuta in i en bättre hamn än den gamle toppridne landgasten, då skulle jag aldrig seglat på en salt böja.

Bengta syntes än blek, än röd medan hon midt emellan välbehag och fruktan tycktes lyssna till Bolmans grofkorniga skämt.

Hörde du något af den hemlighetsfulla hviskning, som fördes mellan Svens syster och några af grannarne, frågade hon i underlig ton.

Visst sjutton granater gjorde jag det. Jag anade att det kölhalade vraket hade hemligheter inom bords och placerade mitt öra tätt akter om henne. Ja, hon berättade att den gamle stollen ej hade tänkt att dö så fort — — —.

Bolman! Detta är en sak, som ej är att skämta med, hväste Bengta, blek af vrede och fruktan.

Jag skämtar aldrig. Jag bad det gamla syndiga lifvet försegla lastrummet. Om det visade sig att hon bar kontraband inom bords, blefve hon kapad som sjöröfvaeskuta. Det drog! Kärringskrället blef blek om synen som ett slitet bramsegel. Således ingen fruktan längre. Är skutan äntrad, så låt dess besättning försvinna. Sedan blir det du sjelf som ta'r befälet.

Bengta kände en lätt rysning i sin kropp, då hon såg de hotande blickar Bolman rigtade mot sängen, der hennes två små flickor sofvo sin oskyldiga sömn.

Deras vidare samtal måste förblifva deras hemlighet. Resultatet kommer dock snart tillsynes.

Det finnes naturer, som framstå i så hjert motsats till hvarandra som en solklar dag till en ovädersnatt. Hvad är väl herrligare och ädlare än menniskan, större och mächtigare än hennes tanke. Hög och majestätiskt höjer hon sig öfver den öfriga skapelsens nivå, och med sin blick beherrschar hon jorden.

En enda liten tanke omfattar jord och rymd. Dock finnas mäktiga mörkrets magter, som ofta rycka henne ned från denna gudarnes svär och sänker henne ofta till en ståndpunkt, som i flera afseenden står under de oskäligen djuren — —.

Till en dylik förnedrande ståndpunkt tycktes Bengta Svensson och Håkan Bolman försatta. Om än den senare alltid visade skeptisk råhet mot både religion, moral och världslig öfverhet, så hade Bengta ofta visat ett anlag af en bättre människa, fastän denna vaknande känsla alltid qväfdes af två af mensklighetens lägsta böjelser, osedlig passion och girighet. Hon beherrskades så helt och hållet af dessa båda böjelser, att den naturliga moderskänslan åsidosattes och hon gick in på Bolmans omenskligen förslag att låta de båda flickorna följa sin fader i grafven — —.

Det gifves ögonblick då försynen på det mest otvetydbara sätt griper in i lifvets händelser. Huru mången har icke i en verkligt öfverhängande dödsfara på det mest förunderliga sätt blifvit hulpen liksom genom en slump, en tillfällighet. Huru många ha icke stått i begrepp att uppsåtligt eller ouppsåtligt begå någon dålig handling, men liksom genom någon osynlig magt afhållits derifrån, och först efteråt vid åtanken af de afvärjda följderna, känt sig tacksam mot ett gynnsamt öde. Också händer det någon gång då förhärdade naturer, som ej låta sig varnas af denna andens väktare, utan trotsigt fortsätta på sin brottsliga bana, blifva liksom genom en tillfällighet röjda och få sålunda sitt rättmätiga straff — — —.

Bengta och hennes onda genius, Bolman, hade hunnit långt på denna bana och tycktes slutligen nå det

brottsliga målet, då en sådan liten tillfällighet kom emellan — — —.

Mannen var död, det ena barnet hade följt honom strax efteråt, och äfven den andra lilla flickan låg och tycktes kämpa med döden — — —.

Jag kan icke dricka mer, stönade den lilla i dödsångest.

Åhjo! svarade den onaturliga modern. Drink ännu litet af denna varma mjölk, så blir du fri från dina plågor. Hon förde skålen till den lillas läppar. Men knappast hade hon läppjat på innehållat förrän hon anfölls af en så häftig kräkning att den lilla kroppen tycktes skakas ur led.

Under tiden hade dörren öppnats och en af byamännen, Lill-Ola, inträdde. Den gamle väderbitne odalmannen såg rörd ut. Om någon misstanke uppstått inom honom angående dessa tätt på hvarandra följande dödsfall, hade han dock aldrig vågat yppa en aning derom. Men nu, då hans ögon rigtades mot sängen, vexplade de fårade kinderna hastigt färg. Vredens rodnad efterträdde den dödliga blekheten. Hans nedböjda gestalt rätade upp sig. Bengta, olyckliga menniska, hvad har du gjort? ljöd hans röst som en hämndens åska genom rummet.

I sitt exalterade tillstånd hade Bengta icke märkt gubbens inträde. Då han nu uppmärksammades genom sin röst, vacklade hon mot väggen och vågade icke möta den syn, som hon trodde sig finna i rummet vid tillvaron af ett öfverjordiskt straffande väsen. Utan ett ord hade Lill-Ola bemäktigat sig mjölkskålen med dess innehåll, och så fort hans gamla ben det tillåtit återvänt hem. Snart hördes byhornet kalla byalaget till rådslägning — — —.

Det blef en sorglig scen i Bengtas hem. Rundt omkring henne stodo byamännen, höga och allvarliga. Likt en rasande hyena var hon innesluten i deras krets.

Håller du i med din dumma förgiftningshistoria gubbe, så slår jag in din tjocka tjurskalle, hväste Bengta skälfvande af ilska.

Jag håller i med endast hvad jag sett, att min hund knappast nosat på uppkräkningsexkrementerna, innan han föll död till golvet. Hvad som mera kan sägas derom få vi se. Gör dig blott nu iordning, ty snart äro hästarne framme.

Ja ja, nickade gubbarna dystert, du skall komma att svara för dina gerningar på en annan plats än här.

Lill-Ola hade närmat sig sängen der den lilla låg. Hon tycktes tillfrisknad af den häftiga kräkningen och låg nu i en stilla sömn. Varsamt svepte Ola sängkläderna omkring den sjuka och tog henne i sina armar. Då han gick förbi Bengta sträckte barnet ut sin arm mot henne. Jag vill stanna hos mor, hviskade hon sömnigt. Det var sista gången mor och dotter sågo hvarandra — — —.

Ensam med sina tankar och ensam med sitt samvete satt Bengta innesluten i den trånga cellen. Hennes förhoppningar att snart blifva fri tycktes slå fel. Allt hennes naturliga mod och trots började svika.

Huru skall det sluta, suckade hon, och blickade ut genom det trånga gallret, der högt ofvan nattens facklor skimrade på den dunkla himmeln. Nej, nej! De kunna icke döma mig. Det finnes inga bevis. Hu! jag vågar icke gå denna hemska död till mötes och försvinna derborta i det okända. O, Gud! Ha! Gud! Nej, här finnes ingen gud, endast en afgrund

och en demonisk magt, som nyckfullt leker med oss. Men dock, jag vill icke, jag kan icke dö! Något anandsfullt, något förfärligt tyckes hota mig. Det tyckes som jag sjelfvilligt släppt ett stöd och står färdig att falla i något obestämdt, obeskrifligt hemskt djup. Dock anas liksom tillvaron af en räddande magt. Men hvar finnes den, på jorden eller i afgrunden eller inom mig sjelf? Ja, jag vill försöka att försvara mig. Blevde jag bara fri kanhända återfunne jag mitt lugn. I denna förtviflade mörka labyrinth kretsade hennes tankar. Den korta vistelsen i cellen hade gjort den kraftiga qvinnan nervös. Då hennes af vakor och grubbel utmattade kropp någon gång sjönk in i sömnens medvetlöshet väcktes hon liksom af en osynlig hand, svettdropparne perlade nedåt hennes bleka kinder, fast frossbrytningarne tycktes gå i vågor från hjessan till fotabjellet. Det var ett outhärdligt lif. Men ändå ville hon icke bekänna. Lifvet är kärt äfven för den brottslige.

Fängelsedörrens riglar gnisslade, kedjorna skramlade, men Bengta satt ligkiltig för hvad fångvaktaren tog sig till. Hon stirrade sorgset mot den lilla öppning der hon skymtade den sköna verld hon nyss lemnat... Bengta! ljöd en djup stämma, som kom allt hennes blod att sättas i rörelse. Som genom ett trollslag hade fångelsets murar försvunnit för hennes själs blickar. I dess ställe upprullades en tafla, en idyll från ungdomsåren, då hon sjelf stod som en oskyldig 18-årig flicka och sökte retas med en ung, ståtlig man. Bengta! ljöd åter rösten. Jag kommer till dig från dina domare. Vill du höra deras budskap? Bengta vände sig om och såg vid skenet af en blindlykta en manlig gestalt, men vågade icke

möta de blickar, som hon visste i detta ögonblick voro rigtade på sig.

Alfred, hvarför kom du hit? ljöd en röst, obekant för henne sjelf.

Jag måste gå dit pligten kallar mig — — —.

Bengta hade icke sett Alfred sedan den morgonen då han öfverraskade henne vid ett rendez-vous med sin tillkommande man. Då samme man förde henne till altaret hade hon sett en skymt af hans manliga profil afteckna sig mot kyrkoväggen. Strax derpå hade han återvändt till sin hemort och återgått till sina studier, efter som hon hört berättas. Då hon nu såg hans mörka dräkt förstod hon att prästen stod framför henne — — —.

Hade icke det vildt bäfvande bröstet förrådt ett lif, skulle Alfred trott sig låtit lyktans sken falla på en marmorstaty, så bleka voro hennes kinder. Vill du lyssna till fridens och försoningens budskap, frågade han med af rörelse darrande stämma.

Hvad? Bengta reste sig med spänstighet och rigtade sina sorgsna men ännu blixtrande ögon med ett frågande uttryck på prästen. Hvad? Vilja de återge mig friheten?

Varsamt fattade han hennes utsträckta hand och återförde henne till den enkla britsen. Missförstå mig icke. Nej, de vilja icke återskänka dig friheten. Det är icke någon jordisk nåd jag kan tillbjuda dig, fastän jag gerna skulle betala en sådan med mitt eget lif. Men för att sona dina jordiska domare måste du låta ditt lif. Dock kommer jag icke från dessa utan från deras, såväl som din och min öfverdomare. Hvad han begär är endast att du med ett ångerfullt och botfärdigt hjerta sonar dina jordiska brott.

Lemna mig, Alfred! Tack för välmeningen. Men för mig finnes det ingen sådan nåd om det än finnes en sådan domare. Jag är förtappad, fördömd!

Stackars arma, förvillade Bengta! Huru förfärligt djupt mörker sväfvar icke din vilseförda själ uti, då du tviflar på tillvaron af en nådig frälsare. Men jag hoppas att detta mörker förebådar en ljusare morgons ankomst. Ty likavisst som det finnes en evig, hämnande domare, finnes det en mild och nådig medlare. Han, som en gång led dödens hemskaste kval i sin sista och smärftfulla stund af jordisk tillvaro, kunde i ett ögonblick genomsåda röfvarens många och mörka ildåd. Men hans allt igenomträngande öga såg också hans ångerfulla och botfärdiga hjerta. Derför uttalades de, af hans redan i dödens kamp skälfvande läppar, nådeorden, som sedan och allt framgent är och förblifver en af mensklighetens härligaste tröstekällor. Bengta, äfven din synd, dina brott mot mensklig och evig lag äro blodröda. Men ännu i dag lyda dessa orden lika starkt, lika härligt öfver all verlden. Ännu böjer den evige menniskovännen sitt hufvud till misskund mot sina bröder och systrar, mot ett felande menniskoslägte. Böj ditt hufvud och mottag hans nåd! Jag får nu icke stanna här längre i afton men jag besöker dig i morgon innan förhöret börjar. Till dess betänk dig! Och farväl!

Dörren slöts och Bengta var åter ensam. Ensam en den längsta och svåraste natt i sitt lif. Det var ett våldsamt islossningsarbete innan vårsolen hann något värma hennes hjerta. Men då Alfred om morgonen åter besökte henne såg han att isen var bruten. Det var med en helt annan ton hon helsade honom. Jag vet, sade hon, att vårt samtal äfven i

dag måste blifva kort, ty inom en halftimme börjar förhöret. Men svara mig på en fråga: Är du lycklig, Alfred?

Ett smärtsamt drag afmålades i den unge prestmannens ansigte. Vid åsynen af hennes olyckliga öde kunde han ej omnämna sin egen sällhet. Han hade nyss lemnat sin unga, vackra hustru och sitt trefna hem der idel solsken och ömsesidig kärlek var rådande... Bengta! svarade han, huru skulle jag kunna känna mig lycklig? Nej, nej! Det finnes ingen varaktig lycka förknippad med detta jordelifvet. Det är ju blott en öfvergång till vårt verkliga lif. Men det var icke om mig vi skulle tala.

Nej, jag vet det, men vi måste nog uppskjuta med vidare samtal till efter förhöret. Blott ännu en sak: Bör jag angifva min medbrotsling?

Du erkänner, frågade Alfred i det han varmt fattade hennes hand.

Ja, allt. Jag vill först gå till rätta med mina jordiska domare — — —.

Stora tårar runno utför Alfreds kinder. Han beundrade ännu denna qvinna, som tycktes återfått hela sin ungdoms spänstiga mod. Du hade således en medbrotsling. Jag anade det. Denne medbrotsling får icke gå fri, ty då vore icke din bekännelse fullständig.

Han skall ej heller bli fri, utropade Bengta ifrigt. Hon tycktes nu med otålighet vänta att bli stäld inför sina domare. Det var den bättre känslan, som nu fått öfverhanden.

Det var en kulen vårmorgon 1853. Solen hade nyss rest sin hjessa ur Östersjöns böljor, och för några ögonblick belyste dess strålar en den härligaste taffla den skådat på sin rund. Längs hela Blekinguskusten syntes den ljusgröna skogen af blandad bok och ek i sin nya skrud liksom spritta af lefnadskraft och lifsmod. Snedt öfver viken i nordost bröts hafvets gröna ram af de röda hustaken i Karlshamn och i öster på den öppna fjorden syntes några hvita segel kringsvärmas af hafsmåsar, medan på de bördiga fälten, som sluttade mot hafvet, landtmännen med sina drängar och husfolk redan börjat sitt mödosamma, men friska dagslif.

Dock tycktes uppmärksamheten denna morgon icke uteslutande vara riktad åt den svarta mullen, som bearbetades för kommande rika skördar. Medan legofolket i smyg kastade sina blickar än utåt landsvägen, än utåt hafvet der den uppgående solen uteslöts från horisonten af en blygrå molnvägg, syntes de fria odalmännen, med tummarna instuckna mellan västen och det höghvålfda bröstet, samlas i grupper. Äfven de kastade förväntansfulla blickar bortåt landsvägen. Stormen tilltog mer och mer. Östersjöns hvitskummiga vågor sammansmälte med den gråaktigt tjocka luften och bildade ett tjockt, obestämdt intet, som förtog horisonten. Af det åsklika dånet, som hördes derute förstod man elementernas häftiga strid på vidderna, som anades der bortom. Tjocka sandmoln hvirflade fram öfver åkerfälten och vägarna. Midt uti ett dylikt, som upptornade sig vid en krökning af landsvägen, syntes tvenne åkdon. Från det första af desamma hördes en svag men klangfull psalmmelodi. Arbetet på fältet afstannade, hästar och

redskap lemnades åt sig sjelfva, alla ville se den berömda mörderskan och hennes medbrottling, som i dag fördes till afrättsplatsen.

Blek, men lugn och undergifven, satt Bengta på baksätet. Hon tycktes icke märka de många, nyfikna blickar, som möntrade henne, utan fortfor att sjunga tills hennes blickar möttes af en väldig folkskara, som samlats på ett backkrön. Då förstod hon att hon i dubbel mening nalkades målet, och då förtogs henne röster.

I motsats till Bengta satt Bolman i den andra vagnen och med spottska och föraktfulla blickar mätte han de nyfikna åskådarne. Många drogo sig skamflata tillbaka för de träffande qvickheter han så frikostigt utdelade till höger och venster. Han tycktes ännu icke tro att han på allvar blifvit lifdömd, ty trots allt nekade han envist till någon delaktighet i brottet.*)

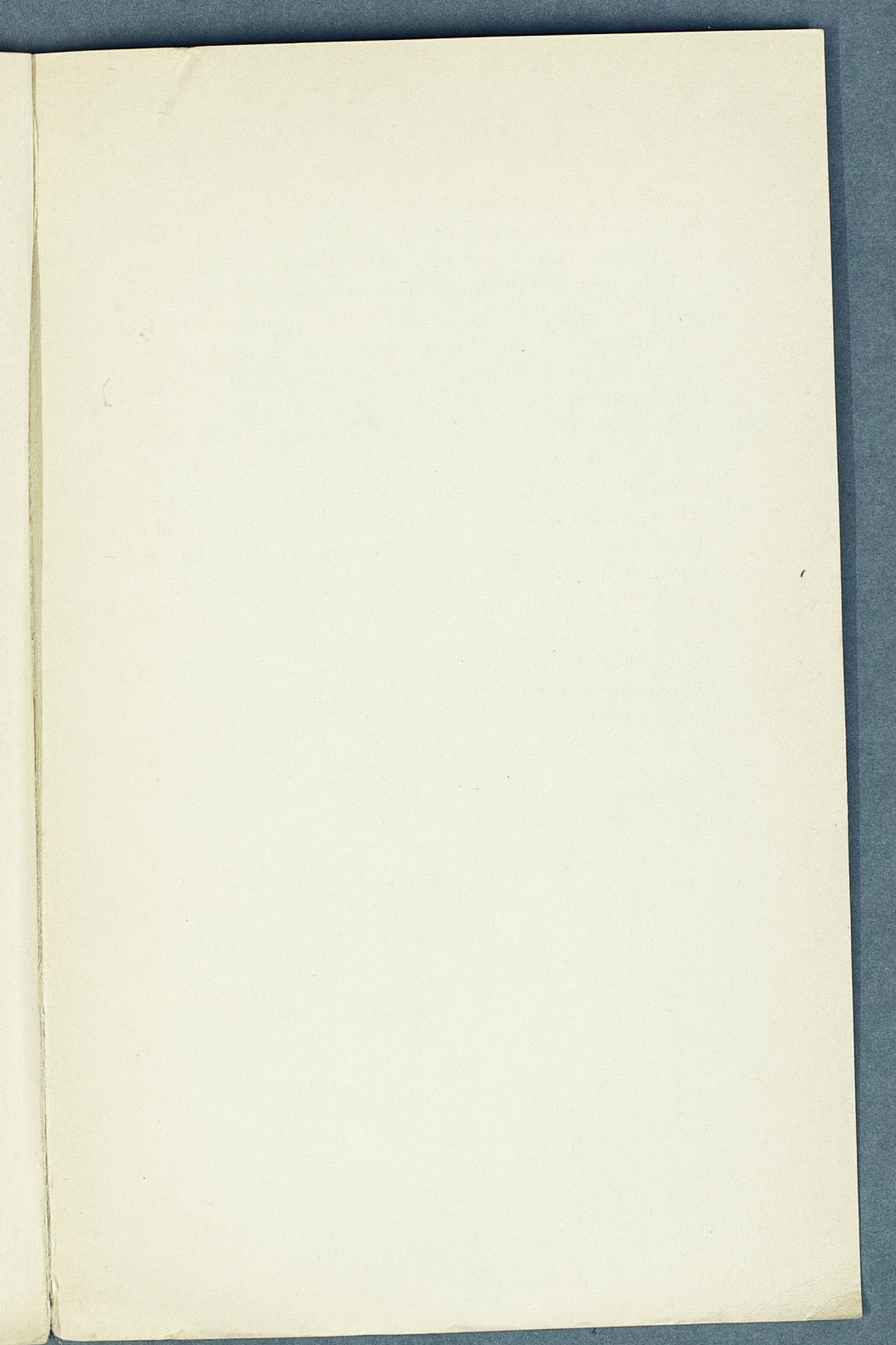
En oräknelig skara var samlad på Vikaljungens afrättsplats. Unga och gamla af båda könen, ingen ville försumma tillfället att bevittna det ögonblick då brottlingen med sitt hufvud fick sona sitt fel mot lagen. Det var visserligen icke skönhetssinnet, som dref dessa människoskaror att närvara i dessa ohyggliga ögonblick. Men så hade dåtidens landtbefolkning icke många tillfällen till förströelse, utan var äfven en dylik scen ett välkommet afbrott i deras dagliga släp. Dödstystnad rådde i den väldiga spetsgården då de båda delinqventerna leddes in.

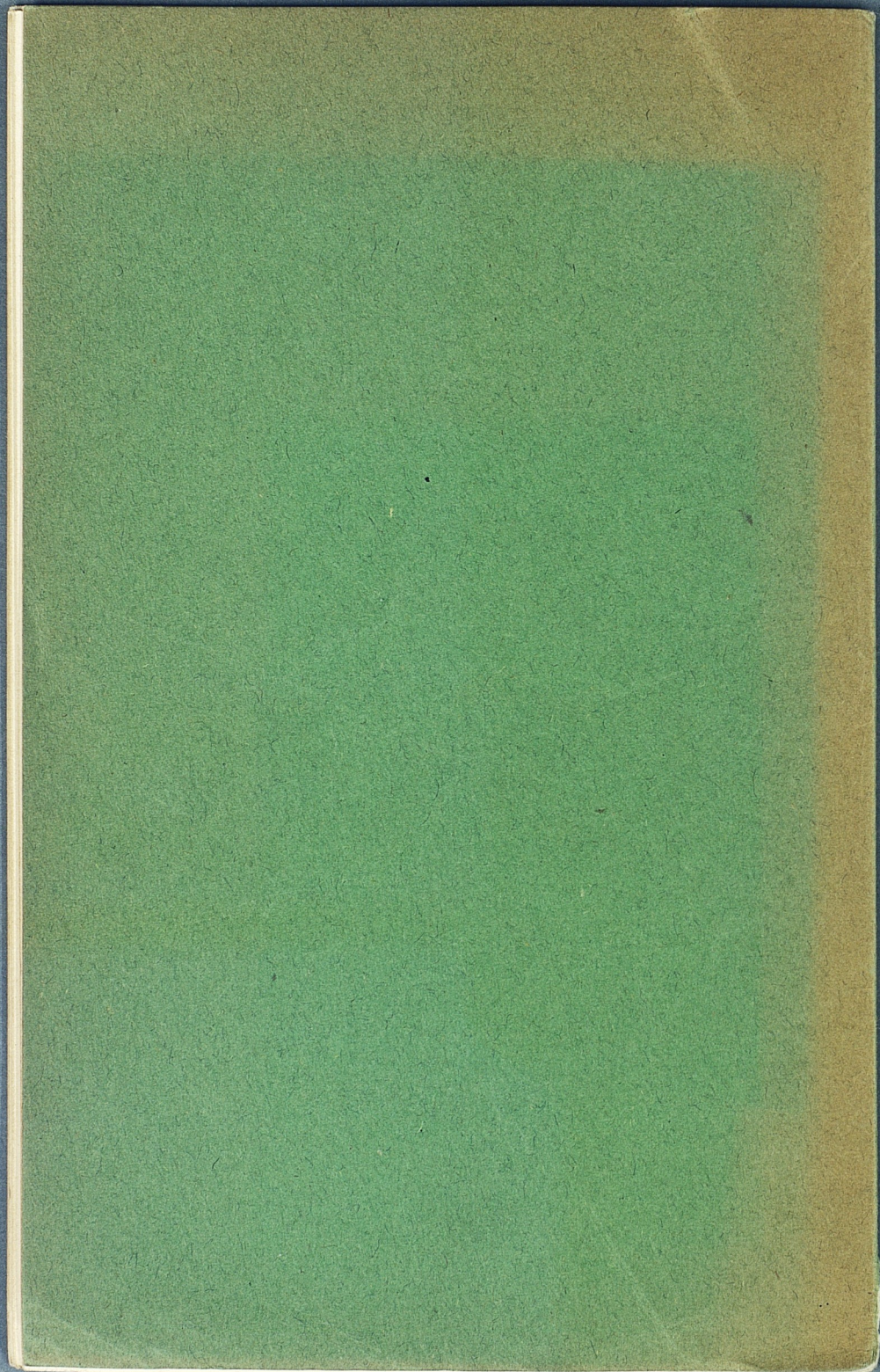
*) På grund af Håkan Bolmans bestämda nekande till delaktighet i brottet, hans frimodiga uppträdande och särskildt en timad händelse vid afrättningen, finnes många som tro att ett juridiskt brott begicks vid hans dödsdom.

Sjelfva afrättningen är ej vidare att skrifva om. Bengta, ödmjukt undergifven sitt öde, tog ett hjertligt farväl från presten, böjde derpå sjelfvilligt sitt hufvud mot schavotten. Håkan Bolman deremot var ännu obruten till sinnes, och likt fransmännen under guolletinens verksamhet, skämtade han med bödlen på ett sätt som gjorde denne nervös, och lät den upplyftade bilan sjunka... Jag ser tre hufvuden på honom, hviskade han till presten, som stod bredvid. Det blef ett ruskigt uppträde, ty först efter upprepade hugg föll Bolmans hufvud. Men ännu efteråt syntes den af dödsångest och smärta förvridna munnen upprepade gånger öppna sig för att tala. Om det var ännu en qvickhet, ämnad åt bödlen för hans oskicklighet, eller något annat som blef utsagt, är och förblir en hemlighet.

Fastän ett halft sekel förflutit sedan Bengta och hennes medbrotsling med sina hufvuden sonade sina brott, fortlefver dock deras sorgliga historia i bygden.

www.books2ebooks.eu